

غزوات پیامبر(ص)؛ بازتاب رحمت جهانی در میدان نبرد

بررسی غزوات پیامبر اکرم (ص) تنها یک بازخوانی تاریخی نیست؛

بررسی غزوات پیامبر اکرم (ص) تنها یک بازخوانی تاریخی نیست؛ بلکه ارائه ی یک الگوی راهبردی و تمدنی است که می تواند برای مدیریت بحران های پیچیده جهان امروز (از تروریسم تا جنگ های روانی) کارکرد داشته باشد. در دنیای مدرن، گاه «جهاد» با «خشونت» یا «توان نظامی صرف» اشتباه گرفته می شود. سیره غزوات پیامبر (ص) ثابت می کند که قدرت واقعی در «اوج گیری اخلاقی» و «بازداشتن دشمن از طریق شایستگی» نهفته است.

معراج یکی از جلوه های قدرت نمایی معنوی پیامبر(ص) استخبرگزاری ایکننا، سلسله درس گفتار رمضانی با عنوان پای سخن رسول(ص)، را با بیان عبدالحسین طالعی، استاد دانشگاه، پژوهشگر و نویسنده تهیه کرده است تا در قالبی کوتاه و منظم، نکاتی از سیره، اخلاق و درس های زندگی پیامبر اکرم(ص) را مرور کند. آنچه در این مجال تقدیم می شود بر این نکته تأکید دارد که عنوان «رحمة للعالمین» فقط یک صفت اخلاقی نیست؛ یک استراتژی امنیتی است. وقتی دشمنان ببینند که حتی در اوج جنگ، پیامبر(ص) به حقوق آن ها احترام می گذارد، «ترس» از خشونت جای خود را به «احترام» و در نهایت «اعتماد» می دهد. در ادامه بخش دوازدهم این درس گفتار را می خوانیم و می بینیم:

دوازدهمین بخش از سلسله مباحث «نکات مربوط به رسول الله(ص)» به بررسی پدیده غزوات می پردازد. اگرچه این موضوع به دلایل متعدد داخلی و خارجی مورد سوءتفاهم قرار گرفته است، اما ریشه اصلی شناخت پیامبر(ص)، معرفی الهی اوست. عقل حکم می کند که نباید پیامبر(ص) را مانند مورچه ای که قله کوه را توصیف می کند، بلکه باید او را از دریچه معرفی خدایی که آفریده و بفرستاده است شناخت. خداوند متعال پیامبر(ص) را «رحمتی برای جهانیان» معرفی کرده است؛ نه رحمتی برای مؤمنان یا مسلمانان، بلکه اطلاق «عالمین» نشان می دهد که این رحمت شامل تمام انسان ها در همه زمان ها، مکان ها و فرقه ها می شود.

این رحمت جهانی، طبیعی است که منجر به حسادت، توطئه و ایجاد موانع از سوی برخی افراد شود. همان گونه که باغبان برای رشد یک گل از میان پیچک ها و آفت ها عبور می کند، و یا درختی برای رسیدن به میوه با آفت ها مبارزه می کند، پیامبر(ص) نیز با تربیت و رحمت خود سعی در جذب دل ها داشت، اما گروهی بودند که با وجود اتمام حجت و روشن شدن حقیقت، همچنان در برابر خورشید حق مقاومت کردند. در چنین شرایطی که دشمنان به جنگ می شتافتند، دفاع ضروری می شد. بدیهی است که تمام غزوات پیامبر اکرم(ص) کاملاً دفاعی بوده و هیچ گونه جنبه تهاجمی یا کشورگشایی نداشتند؛ تمامی این نبردها مانند بدر، خیبر، احزاب، حنین و تبوک در شعاع چند کیلومتری مدینه رخ داده اند.

در تمامی این غزوات، پیامبر(ص) دقیق ترین اصول اخلاقی و انسانی را رعایت می فرمودند: کشتن زنان، پیران و کودکان ممنوع بود، آلوده کردن آب ها و سوزاندن باغ ها(از جمله درختان نخل) حرام شمرده شده بود، تعقیب گریختگان تا کشتن آن ها جایز نبود و با اسیران باید با مدارا و مهربانی برخورد می شد. این احکام در کتب معتبر فقهی، از جمله «کتاب الجهاد» در «کافی» و «فروع کافی» به تفصیل آمده است.

متأسفانه تحریف در این مفهوم به دست برخی افرادی رخ داد که خود را جانشینان پیامبر دانسته و به جای تمرکز بر پیام هدایت و رحمت العالمین، اهدافی چون قدرت نمایی و کشورگشایی را با نام «جهاد اسلامی» به نمایش گذاشتند. این رویکرد شوم امروزه نیز توسط برخی گروه ها مانند داعش و گروه های مشابه دنبال می شود که در مسیر تجاوز، اصول انسانی را زیر پا گذاشته اند. در این راستا، تحلیل های ارزشمند دانشمند سنی مصری، «احمد صبحی منصور»، در بررسی فتوحات و خلفای تاریخی، دیدگاه های جالب و مستندی ارائه داده است که بررسی آن ها برای علاقه مندان به تاریخ توصیه می شود.

در نهایت باید گفت که غزوات پیامبر، جلوه ای از رحمت گسترده ایشان بود تا مخالفانی را که مانع استقرار حیات انسانی صحیح بودند، به جایگاه واقعی خود بازگردانند. این عنوان «رحمة للعالمین» تنها مختص پیامبر(ص) نیست، بلکه امام زمان(عج) نیز با این عنوان معرفی شده اند؛ هرچند تصاویر غلطی که گاهی در فضای مجازی از ایشان ارائه می شود، با واقعیت های تاریخی و مقام معنوی ایشان همخوانی ندارد و داستانی مفصل است که در جای خود نیازمند بررسی است. امید است که خداوند متعال ما را در پرتو باران رحمت حضرت «رحمة للعالمین»، محمد مصطفی(ص) و فرزندش، امام عصر(عج) قرار دهد.